

Man skelner ved prøver anvendt i undervisningens tjeneste mellem *interne og eksterne prøver*. De eksterne prøver, som i henhold til gældende lov findes som realksamen og statskontrollerede prøver i folkeskolen, indebærer muligheder for repressalier, f. eks. i form af dårlige karakterer eller ved at eleven ikke består prøven, mens der ved de interne prøver ikke er indbygget repressalier, blandt andet fordi de principielt ikke vurderes i form af karakterer, men i form af mundtlig eller skriftlig information fra lærer til elev.

De eksterne prøver er obligatoriske for eleverne, mens de interne prøver bør være et tilbud til eleverne og altså frivillige. De eksterne prøver er primært at betragte som samfundets kontrol og som en hjælp til ansættende instanser, mens de interne prøvers vigtigste funktion er at hjælpe eleverne til en realistisk vurdering af egne præstationer og standpunkter samt at vejlede læreren i hendes undervisning.

Eksterne prøver anvendes normalt kun ved afslutningen af et uddannelsesforløb, mens interne prøver anvendes med jævne mellemrum og er at betragte som en naturlig og integreret del af undervisningen.

Eksterne prøver kræver censorer, hvis de skal udøve den kontrollerende funktion på betryggende måde, mens der ikke er brug for censorer ved interne prøver, da deres funktion er af informerende og rådgivende art.

Eksterne prøver kan i praksis ofte have en uheldig tilbagevirkning på undervisningen, da både lærer og elever som regel er interesserede i gode eksamensresultater og derfor er tilbøjelige til at lade eksamenskravene og eksamenssituationen influere på det arbejde, der udføres i tilegnelsen af stoffet. Denne indflydelse fra eksamen på det daglige arbejde har som en af sine vigtigste og uheldigste konsekvenser, at den fremmer en konvergerende og traditionel tænkning og problemløsning på bekostning af en mere divergerende og kreativ form. De interne prøvers tilbagevirkning på undervisningen er af en anden karakter. De giver såvel elever som lærere nyttige oplysninger om, hvordan indlæringen skrider frem, og om der findes særlig svage områder. Hvis de interne prøver ikke giver tilfredsstillende resultater for elever og lærere, kan de give

anledning til overvejelser hos begge parter om ændringer i den foranliggende undervisning. Derved fremmes en divergerende og kreativ tænkning og arbejdsform hos elever og lærere.

Skal de eksterne og interne prøver karakteriseres med et enkelt ord, falder gloserne statisk og dynamisk nærliggende. Ifølge traditionel opbygning og formål kan eksterne prøver vanskeligt undgå at blive konserverende og hæmmende for en udvikling, altså statiske, mens interne prøver på grund af deres formål og funktion inspirerer til nytænkning og ændringer; de er altså dynamiske.

Det er naturligt at overveje, om de to prøveformers fordele ikke kunne opnås ved en og samme prøvesituation, men det ser ud til, at de interesser, som de to prøveformer tjener, er så forskellige, at det vanskeligt lader sig gøre.

Da evalueringen i folkeskolen som tidligere nævnt naturligt lader sig opdele i den fortløbende og den afsluttende evaluering, må spørgsmålet om interne prøvers betydning for de to evalueringsområder behandles hver for sig.

Den fortløbende evaluering må man tilstræbe at give en sådan form, at såvel elever som forældre og lærere oplever, at dette arbejde er meningsfuldt og præget af så megen objektivitet, som det nu er muligt at præstere på et område, der drejer sig om at vurdere andre menneskers præstationer.

Lærerens generelle og subjektive indtryk af den enkelte elevs viden, færdigheder, arbejdsmetoder og udtryksformer er ganske vist af afgørende betydning, men nyere undersøgelser over den vurderendes afhængighed af uvedkommende faktorer (udseende, opførsel, dygtighed på andre områder etc.) og de vurderedes afhængighed af bedømmerens holdning over for dem samt en række andre forhold viser, at en bedømmer subjektive indtryk kan være behæftet med så alvorlige — som regel ubevidste — fejl, at et korrektiv synes påkrævet.

Afholdelse af interne prøver i et rimeligt omfang vil kunne være et passende korrektiv for læreren i hendes vurdering. Disse prøver vil give hende en noget større sikkerhed i vurderingen af eleverne, og hendes råd og vejledning til de enkelte elever vil være